

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATUS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorum

VD16 B 5530

Primum dubium: Quid sentiendum de purgatione vel probatione aquæ
frigidæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

norm. in cap. Auditis. de præscript. nu. 32. Ad quod propositum faciunt multa, quæ dicit Menoch. lib. 2. de arbitrar. Iud. casu 279.

Antequam ad solutionem argumentorum descendam, aliqua dubia occurrentia resolvam.

Primum dubium: *Quid sentiendum de purgatione vel probatione aquæ frigidae?*

PRO declaratione in primis cognoscendum est, apud quosdam Iudices esse moris, ut si quam maleficam præsumptam habeant, quæ veritatem etiam in tormentis fateri nolit, adhibeant probationem aquæ frigidae in hunc, ut intelligo, modum. Malefica præsumpta adducitur ad flumen, vel lacum: ligatur manibus pedibusq; ligata projicitur in aquam frigidam: si enatat, habetur vehementius suspecta maleficij, & iterum virtute huius indicij repetuntur tormenta: Si verò submergitur, ut innocens absoluitur. Dubiam nunc postulat, an hæc probatio licita sit, & conueniens indicium culpæ vel innocentiae.

Hanc probationem aquæ frigidae ferunt in frequenti esse usu apud VVestphalos: in nostris partibus hoc tempore quidam Iudices, ut fama est, hac probandi forma vtuntur. Eam longè defendit quidam Gulielmus Adolphus Scribonius Marpurgensis, lib. 2. de

*Purgatio
aqua frigi-
da in west-
phalia fre-
quens.*

Sagarum natura & potestate, qui liber prodijt in nundinis Francofordien. Mense Septembr. Anno Dom. 1588. Hic author contra Ioannem Euvichium & Hermann. Neuvalt, Medicos, defendit & ab antiquitate confirmat purgationem aquæ frigidæ; quia eius meminit Cufacius Iurisconsultus, asserens ea Christianos olim homines vsos fuisse; & adhuc in consuetudine apud multos est. Causas verò naturales cùm reddere nequeat, utpote qui manifestis aduersariorum conuincitur argumentis, alias confingit; in diabolo quandam leuitatem, qua detinentur huiusmodi corpora, ne submergantur: in aqua verò quandam antipathiam, & ut hoc figmentum intelligatur, ponenda breuibus, quæ ipse multis profert. Aqua sagas in se ferre non potest; quia Deus aquam prædestinavit salutari regenerationis lauacro, ut in ea homines abluantur à peccato, & regnum Dei ingrediantur; quare odio maleficas auersatur, & reijcit, ut si maximè pro viribus tentent, non tamen submergi possint; cùm spreto diuino lauacro, toti Trinitati abrenunciauerint. Fatetur tamen & bene dictus author, hanc suam inuentionem non esse edicta prætoria. Ioannes Bodinus lib. 4. cap. 4. de Magorum Dæmonomania, damnat hoc iudicium aquæ frigidæ, tanquam opus quoque magicum.

Nunc pro resolutione dico. Primò: Iudex,
vel

vel alius potestate & autoritate fungens, qui facit aliquem vel aliquam subire probatione aquæ frigidæ, mortaliter peccat. Probatur 2. quæst. 5. cap. Mennam. ex Registro S. Gregorij, in Epistola ad Brunichildam Reginam Franciæ, vbi reprobatur probatio vulgaris aquæ frigidæ, quia Diabolo fabricante introducta sit.

Deinde similitum similis est ratio: & si in lege proprius casus non exprimeretur, ad similem expressum, vbi est identitas rationis, confugiendum est. Sed probationis aquæ frigidæ eadem est ratio, quæ candentis ferri vel aquæ feruentis. Tales autem probationes peruersæ sunt & superstitiosæ, iuxta c. fin. de purgatione vulgar. & 2. q. 5. c. Mennam. & ca. Consuluiti. S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. ad 3. S. Anthon. 4. part. tit. 15. c. 34. §. 2. Ioan. à Turrecrema. in d. c. Consuluiti. Panorm. & Pet. de Anchar. in cap. fin. de purgat. vulgari. qui author & ibidem meminit probationis aquæ frigidæ. Martin. Nauarr. in Manual. Confessar. cap. 11. n. 39. Vt rei fundamentum perspiciatur, in quibusdam regionibus & prouincijs antiquitus fuit vsus vulgaris probationis, vt in Franeia, sicut patet ex cap. Mennam, tempore S. Gregor. & in Liuonia, ex c. fin. de purgat. vulg. ætate Honorij tertij. Quare non est mirum, si Cuiacius Iurisconsultus aquæ frigidæ meminerit: non tamen, vt rectè DD. impugnantes dicunt, eius

vsum licitum asseruit. Sunt autem Honorij
 tertij verba in d. cap. fin. Dilecti filij nouiter in
 Liuania baptizati, grauem ad nos quaerimo-
 niã destinãrunt, quod fratres Templariorum,
 & alij, qui temporalem in eis potestatem exer-
 cent, si quando de aliquo alio crimine infar-
 rantur, eos ferri candentis iudicium subire
 compellunt, quibus si qua exinde sequitur ad-
 ustio, ciuilem pœnã infligunt. Cùm igitur hu-
 iusmodi iudiciũ sit penitus interdictum, vt-
 pote in quo Deus tentari videtur, Mandamus
 quatenus dictos fratres, & alios vt ab huius-
 modi conuersorum grauamine omninò desi-
 stant, per censuras Ecclesiasticas appellatione
 remota repellas: hæc ibi. Purgatio aut ferri can-
 dentis, & aquæ calidæ vel frigidæ, dicitur vul-
 garis: quia nulla canonum aut legum autori-
 tate fundata est, sed à vulgo inuenta, & diabo-
 lo fabricante iutroducta, ex d. c. Mennam. &
 c. Consulisti. & est superstitiosa: quia intēdit
 probare innocētiam vel culpam hominis per
 experimentum non secundum naturam, neq;
 secundum Catholicam Scripturam, sed per
 modum superstitiosum. Adhæc qui tali vul-
 gari probatione vtuntur, tentant Deum, dum
 quærunt ab eo miraculum sine causa. Ferrum
 candens cùm naturalis sit actionis, ita lædit in-
 nocentem, sicut peccantem, & in aqua frigida
 ita mali submerguntur, sicut boni. Ad mira-
 cula autem, quæ suo arbitrio Deus reseruauit,
 vt Ancha-

et Ancharan. ait, non ferro candenti, vel aqua frigida, sed iustis orationibus commouetur Deus. Hinc in huiusmodi probatione duplex committitur peccatum: tentationis nimirum Dei, & superstitionis: quia pactū implicitum intercedit cum Dæmone. Ad quod facit autoritas D. Thomæ loco citato, dum ait: Dicendum, quod iudicium ferri cādentis vel aquæ feruentis ordinatur quidem ad alicuius peccati occulti inquisitionem, per aliquid quod ab homine fit, & in hoc cōuenit cum sortibus: In quantum tamen expectatur aliquis miraculosus effectus à Deo, excedit communem sortiū rationem. Vnde huiusmodi iudicium illicitum redditur; tum quia ordinatur ad iudicanda occulta, quæ diuino iudicio reseruantur: tum quia huiusmodi iudicium non est diuina autoritate sancitum. Vnde z. q. 5. c. Consultuisti, in decreto Stephani Pape dicitur. Ferri candentis, vel aquæ feruentis examinatione confessionem extorqueri à quolibet, sacri nõ censent canones: & quod Sanctorum Patrum documento sancitum non est, superstitiosa adinventione non est præsumendum. Hæc S. Thom. ex canon. De antiquitate purgationis ferri candentis legendus est Didac. Couar. lib. 4. variar. resolut. cap. 23.

Secundò: Non solum peccant mortaliter cogētes subire probationem aquæ frigidæ, sed etiam omnes, qui credunt inesse effectum ad

probandum innocentiam vel culpam, nisi eos ignorantia probabilis excuset: quia est opus superstitiosum, à Diabolo introductum, ex pacto cum eo implicite habito procedens: ergo mortaliter peccat, qui fidē adhibet tali rei. Nam similes sunt qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis. Ex qua causa, qui admonentur talis erroris, & non deponunt, nec acquiescunt veritati, tam diu sunt in peccato mortali, quam diu non desistunt à tali superstitione. Quia post admonitionem & instructionem non est amplius locus probabili ignorantia. Quare rectē Bodinus & alij contra Scribonium, damnant probationem aquę frigidę, tanquam opus diabolicum.

Tertio: Siquis, vel quę ponatur ad probationem aquę frigidę, & virtute talis indicij præsumpti confessio extorqueatur in tormentis, confessio est nullius roboris & momenti, & consequenter reus, vel rea non potest ex ea condemnari. Probatur. Confessio, quam nullum indicium legitimum præcedit, etiam si in tormentis facta sit, & reus in ea perseveret, est nulla ipso iure, nec potest confessus ex eo condemnari, ex text. Gloss. Barto. & alijs in L. penult. ff. de quæst. Alexand. in L. Qui in aliena. §. Celsus, num. 12. De acquirend. hæred. Iason. ibid. num. 38. Angel. ab Aretio in tract. de malef. in verb. Fama publica. vers. Quinto quæro. Marfil. in d. L. penult. & in pract. §. Secunda q.

Secunda q. nu. 2. Eman. Soarez in thesauro receptar. senten. verb. Confessio. Francif. Bruno de indicijs & tor. 2. part. q. 5. Francif. Viuio lib. 2. communium opinionum, opin. 70. Jul. Claro lib. 5. §. fin. q. 55. & hæc est communior opinio. Sed hæc talis cōfessio elicitur virtute nullius legitimi indicij, cū talis probatio iuri & rationi repugnet, vt constat ex dictis. Si ergo indicium nullum est, & confessionem inde sequentem esse nullam necessum est: Si confessio nulla est: ergo & sententia nulla, quæ inde virtutem sumit. Ex prædictis constat, ab usum illum probandi apud antiquos fuisse reprobatum, tanquam superstitiosum: nunc verò nostris temporibus denuò maligno procurate reuocatum. Sicut enim hoc nostro infælici seculo, antiquæ hæreses olim damnatæ prodeunt, sic etiam veteres superstitiones consopitæ renouantur. Causam verò, quare non submergantur sagæ, si ita sit, vt refertur, non referimus in leuitatem, cū nulla demoni insit (grauitas enim & leuitas sunt qualitates corporum, ex elementis compositorum) sed in potentiam demonum. Qui enim potest celerimè per aera corpora ad remotissima loca deferre sua virtute, valet etiam sustentare, ne submergantur. Nam si vir mediocris potentia puerum potest tenere, ne profundum petat, quanto magis dæmon hominem deferre valebit? Hoc autem facit non vt nocentiam sagæ

Z § decla-

declaret, cui omnem suam in protegendo o-
 peram addixit, ad saluandum innocentiam in
 conspectu hominum (Mallet enim talem, si in
 culpa sit, innocentem, quàm culpabilem ostē-
 dere, atq; sic potius permittet in profundum
 descendere, quod naturale est corpori graui,
 quàm natare contra naturam:) sed vt in tali o-
 pere, dum fortassē vnā animam perdit, quæ
 ad Deum per pœnitentiam reuertitur, plures
 per infidelitatem & superstitionem sibi subij-
 ciat. Etenim & cooperantes & fidem adhiben-
 tes, in laqueum Diaboli cadunt. Sortitur au-
 tem hoc opus, sicut aliæ superstitiones, de qui-
 bus in vltimo præludio actum est, effectum
 ex pacto implicito cum Dæmone. Dume-
 nim homines scire volūt occulta per modum
 nec à natura, nec iure permissum, aut ordina-
 tum; diabolus accurrit, & manus adiutrices
 porrigit. Atq; eam ob causam canones & Do-
 ctiores vulgarem probationem, tanquam rem
 supersticiosam, & diabolo suggerente inuen-
 tam reprobant, dum tales effectus neq; secun-
 dum scripturam, neq; secundum canones, vel
 Ecclesię consuetudinem, aut rei naturam cum
 causis coniungantur: quam Regulam, vt su-
 præ significatum est, Augustin. lib. 2. cap. 20. de
 doctrina Christiana, indicat, pro dignoscen-
 dis superstitionibus. Quæ regula etiam reiici-
 tur ficta illa antipathia. Nam aquæ talem tri-
 buere effectum, indiget alia confirmatione,
 aut

aut ratione, aut autoritate probandū est. Quis enim aquam in baptismo diceret talem tantamq; vim habere, nisi expresso Christi testimonio probatum existeret? Neq; aquæ solæ virtus salubriter abluendi tribuitur, sed accedit verbum ad elementum, & fit sacramentum, vt dicit S. Augustinus tractatu 80. in Ioannem. Præterea, vt ex d. cap. Mennam, & alijs colligitur, hac probatione antiqui abusi sunt etiam in probandis alijs sceleribus: quomodo ergo nunc solum obtinet in Sagarum crimine? Scribit quoque malleus maleficarum in vltima parte, familiare esse Magis, vt pro probanda innocentia appellent ad purgationem ferri candentis: sed non eis esse morem gerendum. Hæc de improbatione aquæ frigidæ.

Secundum Dubium: *Quod conclusio maleficum denuntiantem facere indicium contra socium ad torturam, videtur repugnare Constitutioni practicæ Caroli Quinti: in art. 21. vbi expresse prohibetur, ne aliquis ex denunciatione Incantatorum aut diuinatorū capiatur & torqueatur, imò vt tales, si quid præsumpserint, debitis pœnis subiiciantur, statuitur.* Casus talis est: aliquis perdidit re pretiosā, vel alicui maleficio inficitur equus: accedit incantatorem vel diuinatorē, qui adhibita phiala vel cribro facit coniurationes & inuocationes demonum. Tandē dicit, consultatione habita

CUM